

DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH STROKOVNIH ZVEZ DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV SLOVENIJE

Leto I, št. 19 Izhaja vsako soboto Ljubljana, 20. septembra 1945 Cena Din 2.—. Mesečna naročnina Din 8.—.

»Vaša zavesi, vaša volja, da korakate po poti, ki ste si jo začrtali sami, vaša volja, da skupno z organi oblasti in vašimi organizacijami uvedete vzoren red in demokratično zakonitost, bo prišla do izraza tudi pri volitvah in pri postavljanju kandidatur. Ta vaša volja bodi tudi najodločnejši odgovor vsem našim sovražnikom!«

Boris Kidrič

(Iz govora na velikem volilnem zborovanju v Ljubljani v nedeljo dne 16. t. m.)

Pozdravljeni, delegati I. Kongresa!

Tovariši, ki so Vas organizirani delavci in nameščenci izvolili iz svoje srede in vam s tem izkazali zaupanje, da jih na kongresu zastopate, pozdravljeni! Še nekaj dni, in pozdravili se bomo v naši Ljubljani z jeseniškimi kovinarji in plavzarji, s tekstilci iz Maribora, Kranja in Celja, s stavbinci, ki širrom po naši slovenski zemlji gradijo, kar je sovražnik zemlje. Pozdravili se bomo z delegati vseh strokovnih zvez, ki se bodo udeležile našega velikega praznika, ko bo slovensko delavstvo — ne več razcepljeno kot nekdanj, ampak enotno in solidarno — prvič v svoji zgodovini slavilo tako velik dogodek, kakor je delavski kongres.

Glavni odbor bo preko vas, tovariši delegati, položil obračun svojega dela pred vsem slovenskim delavstvom. Vsi delavci po tovarnah, rudnikih in obratih bodo v dnevih kongresa v duhu prisostvovali njegovemu delu. V slehernem zavednem delavcu bo gorela misel: »Dolgo smo bili zatirani, brezpomembni, a zdaj zborujejo na kongresu naši delegati, naši zastopniki.«

Tovariši delegati, vi ste tisti, ki boste na kongresu v imenu delavcev in nameščencev izrazili njihove težnje in želje. Dnevi kongresa naj postavijo trdne temelje naši organizaciji. Ta kongres naj bo obenem kačipot nadaljnjemu delu in poletu delavskega razreda.

Tovariši delegati! V teh dnevih, ko se pripravljate na kongres, pregledajte vse delo vaših podružnic, da bo vsak delegat poln stvarnosti, ko bomo na kongresu razpravljali o najvažnejših nalogah, kajti samo na ta način bomo lahko položili res dobre temelje našemu bodočemu delu!

Naš I. kongres bo ostal v zgodovini enotnih strokovnih organizacij kot mejnik v dosedanjem delu in mišljenju. Ta kongres mora iz naših vrst iztrgati vse tisto, kar je ostalo starega, kar smo dobili od stare države in kar ni v skladu z novimi strokovnimi organizacijami in kar jih ovira pri njihovem ustvarjalnem delu.

Še enkrat pozdravljeni, vsi delegati in gostje, ki boste prišli na kongres!

Delavci usnjarske, čevljarke in torbarske stroke nočejo monarhije

Usnjarsko, čevljarstvo in torbarsko delavstvo, združeno v 11 podružnicah Zveze delavcev in nameščencev usnjarsko-predelovalne industrije v Ljubljani, zbrano na zborovanju dne 14. septembra 1945, je sprejelo sledečo resolucijo:

Izjavljamo, da neomajno zaupamo v vodstvo naše države na čelu z maršalom Titom. Po štiriletni osvobodilni borbi, po priborjeni svobodi, ki temelji na ogromnih žrtvah in preliti krvi, enodušno zahtevamo, da bo naša nova državna oblika republika.

Obsojamo izdajalsko delo reakcije s pobeglim kraljem Petrom Karadjordjevičem na čelu in izjavljamo, da je resnična ljudska oblast nemogoča z monarhijo, ki je bila vedno izvor protiljudske oblasti.

V hotenju, da branimo svobodo delovnega ljudstva, nacionalno svobodo ter resnično bratstvo in enakost vseh jugoslovanskih narodov, kličemo:

»Naj živi federativna, demokratična republika Jugoslavija pod vodstvom našega narodnega heroja — maršala Tita!«

Da se ne bodo več vrtnili stari časi

Delavci in nameščenci v tovarni oja v slovenski Bistrici so imeli pred kratkim sestanek v poslopju tovarne. Delegat ministrstva jim je v svojem govoru podal politični pregled, v katerem jim je objasnil vlogo reakcije, ki hoče ovirati in škodovati naši novi državi. Vsi navzoči so se izrekli ob tej priliki za demokratično federativno republiko z maršalom Titom na čelu. Stari časi in razmere se ne smejo nikdar več vrtniti! — Razložil jim je tudi pomen doživil volitev v konstituantno in jih opozoril na dolžnost, da sodelujejo pri čiščenju volilnih imenikov.

Zadnja štiri leta je tovarna le života. Zdalj pa so se delavci res z zanimanjem posvetili obnovi tovarne, očistili stroje in pripravili vse za novo sezono dela, ki se bo v kratkem pričelo.

Na tem sestanku so delavci in nameščenci sklenili, da bodo pomagali po svojih močeh skrbeti za srote padlih borcev. Zato bodo takoj, ko bodo pričeli z delom, delali nekaj prostovoljnih ur njim v korist.

S PESMIJO NA DELO

Utihnili so vročih borb poslednji streli, boleča kri še žge v globinah težkih ran. Grobovi se razraščajo, z ramen smo sneli orožje vroče, v sonce dviga se tlačen. Iz borcev smo postali novih dni zidarji, iz ruševin gradimo si vsi skupen dom, ne malodušnosti ne v naše sile dvom — v kovačnici nam poje kladivo veselo: Na delo, s pesmijo na delo!

Zdaj pojemo ob nakovalu, prej smo kleli, zdaj res gorijo žulji dlani delu v čast, postali smo, kar smo stoletja hrepeneli, zdaj res smo izročili delu vso oblast! Skoz grobe žrtve smo prerasli korenine, mogočno se razrašča zveza pridnih rok, iz rudnika in plavža preko domovine gradimo lepše skupne strehe si obok, tako da s strojem vred si pojemo veselo: Na delo, s pesmijo na delo!

Iz borcev smo zidarji lepših dni postali, naš znoj, naš trud gre vsemu ljudstvu v skupen dar, nekoč smo vse trpljenje tuju žrtvovali, zdaj nam ne gospodari samosilnik-car. Lopate, krampe v temelj svobode vihtimo in plavže kurimo za srečo vseh ljudi, za radost in oblast na delo zdaj hitimo in če nam danes truda znoj s teles gori, si v črnem rudniku zapojemo veselo: Na delo, s pesmijo na delo!

Tone Seliškar.

O „Ljudski univerzi“

V predaprilski Jugoslaviji je bilo vse ljudsko prosvetno delo nepovezano, nenačrtno. Podeljeno je bilo prav tako, kakor je bila podelitev v gledanju na reševanje vseh problemov, in to političnih, ekonomskih in socialnih. Kakor smo imeli »kmečke«, »delavske« in druge politične stranke, prav tako in toliko smo imeli tudi prosvetnih organizacij. Vsaka politična stranka je težila, da z organiziranjem svojih prosvetnih ustanov usmerja in vpliva v glavnem na politično vzgojo svojih pripadnikov, končni namen pa ji je bil volilni uspeh. Vse te različne prosvetne ustanove od ljudskih knjižnic, odrov in ljudskih univerz, so si stale v medsebojni opreki glede na metodo, delo in smoter.

Z narodno osvobodilno borbo, z Osvobodilno fronto, ki je povezala vse delovno ljudstvo, je ustvarjen tudi pogoj za enotno, povezano, načrtno prosvetno, ljudsko izobraževalno delo. Ta enotnost naj se odraža tudi danes v organizatorični povezanosti vseh prosvetnih ustanov.

Želja po enotnem načrtnem ljudsko izobraževalnem delu je naša svojo obliko in okvir v naši najvišji upravni prosvetni ustanovi, ministrstvu prosvete. Njegova naloga je voditi in usmerjati, povezavati ljudsko izobraževalno delo vse Slovenije. S tem, da je uravna oblast pravzela ljudsko izobraževanje v vsej širini v svoje območje, je še z enim dejstvom poudarjena ljudskost oblasti, ki je plod borbe, propagande in

politične vzgoje. Ker so Enotne strokovne zveze najmočnejša množična organizacija, ki obsegajo vse naše dejanje in nehanje, mora biti tudi njihov delež pri organizaciji ljudsko-izobraževalnega dela največji.

Te dni bo zasedal kongres ESZDN, ki bo razpravljati tudi o kulturno prosvetnem delu v svojih organizacijah. Poleg ostalih važnih prosvetnih ustanov (ljudskih knjižnic, odrov, glasbenih društev) bo gotovo važna pravilna postavitve vprašanja »Ljudskih univerz«, ki se v naši državi na novo organizirajo.

Namen Ljudskih univerz je, da seznanjajo in posredujejo najširšim ljudskim plastem vse kulturne dobrine in izsledke znanstvenikov z načinom, ki bo sprejemljiv za vse, ki žele razširiti in poglobiti svoje znanje. Ustanovljale se bodo predvsem tam, kjer je dovolj predavateljskega kadra. Prosvetni odseki narodno osvobodilnih odborov prevzamejo skrb za njihovo organizacijo. Oni bodo vsako leto pred začetkom predavanj izbrali iz vrst prosvetnih organizacij in prosvetnih delavcev odbor, kateremu bo poverjeno delo za tekočo dobo. Ta odbor mora biti v najtesnejši povezanosti z vsemi krajevnimi prosvetnimi ustanovami. Rekli smo že, da so Enotne strokovne zveze najmočnejša množična organizacija, zato tudi naj bo njeno sodelovanje najvidnejše in najpristnejše.

Ako se spomnimo prejšnjih Ljudskih univerz v Sloveniji, vemo, da so bile ljud-

Storitev e merodajna!

K točki: »Udarniško tekmovanje« na kongresu strokovnih organizacij Slovenije

Na našem I. strokovnem kongresu za Slovenijo se bo v posebni točki obravnavalo tudi vprašanje udarniškega dela — po tovarnah, pisarnah in delavnicah. Ljudje, ki ne razumejo bistra vprašanja, mislijo, da je udarnišvo neke vrste priganjstvo. To njihovo napačno mnenje jim pa utrujejo še tisti, ki po večini dobronamerno, vendar povsem napačno organizirajo in tolmajo stremjenja po dvigavanju množine in kakovosti naše proizvodnje. Potem so pa še tretji, ki žele revščino in kaos, da bi v kalnem ribarilu. Prvim in drugim je namenjen ta sestavek, za one tretje pa so drugi faktorji, s katerimi bodo imeli prej ali slej opravka.

Če naj spregovorimo k namenu in duhu udarnišva nekaj načelnih besed, je treba takoj uvodoma podčrtati, da se vsi pametni ljudje zavedajo, da ni slovenskemu delavcu in nameščencu, slovenski delavki ali kmetici nikakršno priganjstvo prav nič potrebno. Slovenski človek je tako znan po svoji marljivosti, je doprinesel zanjo že toliko dokazov, da ne rabi od nikogar še kakšnega novega potrdila. Treba je prestopiti samo prag te ali one tovarne ali delavnice, treba je pogledati samo naša polja in vrtove, naše rudnike, naše železnice, naša mesta in trge, pa je vsakomur na prvi pogled jasno, da je temu res tako.

Udarnišvo pri nas more imeti le oni globokjši smisel, da se to marljivost usmerja tudi na oni teren, kjer se marljivost posameznika izliva v skupno reko marljivosti vsega naroda v splošni dvig blagostanja. Kaj mislimo s tem? Mislimo na ona dejstva, ko pridnost posameznika tudi zanj ne more roditi dobrih rezultatov, če bi se njegova okoliščina razkrajala v kréh bede in pomanjkanja.

Vzemimo na primer nacionalne valute, o kateri vemo, da ima tako veljavo, kolikor stoji za njo proizvodnje. Kaj bi pomagalo še tako marljivo delo posameznika, če bi pa narodni denar ne imel veljave zato, ker bi ne bil podprt z dovoljno proizvodnjo vseh sodržavljancev.

Oglejmo si tudi duhovno stran tega vprašanja. Revščina in beda so večna legla nadržanosti in mračnjstva. Lakota lomi tilnike in napravlja iz ljudi poslušna orodja brez samozavesti, brez ponosa in brez one svobodoljubne močnatosti, ki je temelj pravi ljudski demokraciji in svobodoljubja, ki daje najboljšo borce za narodno in državno neodvisnost. Taki sta torej obe strani medalje pravega udarnišva.

Pri spoznanju vse globine tega vprašanja je potem tem nujneje paziti, da se ta koristna prizadevanja tudi v posameznih in izjemnih slučajih ne izmalčijo v nesmiselnosti, ki povzročajo le veliko potrošnjo energij za malenkostne rezultate. Gre za to, da se vesela delavnost in mnogo obetajoča gorečnost, ki preveva našega delovnega človeka, ne duši in hromi z nalogami in odredbami, katerim se vidi na prvi pogled, da jim manjka zrelega preudarka.

Dobro vodene tovarne in delavnice s stari delavskim kadrom grede suvereno mimo takih podvigor. Niso pa na primer predrski slučaj, ko pričakujejo posamezni ljudje, da bodo imenovani za udarnike zato, ker se vračajo na delo še po večerji in vztrajajo pri njem največkrat do 11. ponoči, neredko tudi do druge in tretje ure zjutraj.

Kdor je le od daleč slišal kaj zvoniti o delovni sistematičnosti in o potrebi telesne in psihološke kondicije za dobre rezultate dela, bo na prvi mah uverjen, da storitev pri takem delovnem času ne more biti niti po kakovosti, niti po množini dobra. Ljudje izgube pri pretirano dolgem delovnem času, pri katerem se ti zdi, da jedo in počivajo kar med delovnim časom, kaj kmalu smisel za nujnost službe. Postajajo brezinitivni roboti, ki so vedno in nikoli v službi.

Ne mislim, da bi se v težkem povojnem času ne smelo podaljšati za kako uro delovni čas in v izjemnih prilikah tudi za nekaj ur. Podaljšanje je posebno tam tem lažje mogoče, kjer samo delo ni tako, da bi omogočilo strožjo sistematičnost.

Če pa streže delavec ali delavka stroju, pri katerem je važno, da napravi v vsakim obratom koristno dejanje, potem ga pa pogledajte po osmih urah, če je v stanju vzdržati strogo sistematično še za kako uro. Pri stroju bo že še vzdržal, toda strojevi gibni ne bodo več polno izkoriščeni, mogoče šele vsak drugi gib, dočim bo tudi vsak drugi napravljen v prazno in energija za pogon stroja zastoj iztrošena.

Pa tudi v pisarnah ni mnogo drugače. Če nameščenec nima dovoljnega odmora za obnovo delovne sile — če nima psihološke kondicije — dela površno, brez občutka za temeljito rešenje naloge, ki jo je sprejel. Tako grede iz pisarn premo premišljena pisma, površna po obliki in vsebini. Taka pisma povzročajo adresantu dreme, kako je mišljeno in to ono in iz enega takega pisma nastane mnogokrat cela korespondenca, pritožbe, zmešnjave in potratna papirja, časa, poštnine itd. In to vse za to, ker prvi pisec ni vzel stvar temeljito v premislek, ker ni žrtvoval mogoče samo pol ure dalj za to delo, pa bi bil prihranil sebi in drugim cele ure delovnega časa in še drugih stroškov. Seveda, če gre takemu »udarniku« samo za veliko število pisem, ki jih je podposlal in sprejel, potem je seveda dosegel svoj namen. Rezultat je pa jako neudarniški, da ne rečem škodljiv.

Za dobro udarniško delo je potrebna pred vsem temeljitost, brez katere ni nobeno delo uspešno, zlasti ne tam, kjer se dela na industrijski način, to se pravi iz rok v roko.

Drugo pravilo za dobro udarniško delo je smisel za red. Dobrega delavca spoznaš po orodju, kakršnega ima in po redu, ki vlada okoli njega. V vseh tovarnah in delavnicah je večina orodja skupnega, kd mora biti vsem na razpolago, kadar ga rabijo. Če delavec orodja, ki ga je rabil, ne namesti nazaj na določeno mesto, povzroči svojemu tovarišu, ki bi ga za njim rabil, nepotrebno iskanje in spravevanje in izgubo dragocenega časa. Prvi je s tem profitiral lahko minuto, oškodoval pa je svojega tovariša za pet ali desetkrat daljši čas. Tako delo ni udarniško, še manj pa tovariško!

Mnogi se boje reči, češ, da ubija polet duha. Pretiran red, ki postane konec koncev sam sebi namen, prav gotovo veže človeškega duha. Toda oni red, ki usmerja delo posameznika v harmonijo s celoto, je nujen pogoj v industrijski delavnosti. Zato tudi smatrajo strokovnjaki, da so za izboljševanje pravega industrijskega delavca potrebne tri do štiri generacije. Slovenski industrijski delavec ima po mnogih krajih že to učno delo povsem za seboj in mora prevzeti nase dolžnost, da bo vzgajal nov naraščaj iz vasi v duhu kolektivističnega delovanja. Istotako mora prevzeti nase dolžnost, da bo v tem duhu z vzgledom vplival tudi na svoje brate na jugu, ki so domala vsi prišli šele od vaškega k industrijskemu delu.

Če je potreben odmor za obnovo duševne in telesne sile, potem je treba vedeti, da mora biti tudi čas odmora pravilno izkoriščen. Sama postelja še ni vse. Treba je tudi razvedrilo. Razvedrilo osvetočuje duha, ga ohranja prožnega, vzbuja v človeku veselo podjetnost, radost za uspehe in voljo do dela in udeleževanja.

Odkar delovni obrati ne smejo biti več samo zlate jame za obogatitev posameznikov, delo ni več nujno zlo, kakor je bilo do sedaj, temveč je baš ono nujni materialni temelj vzpona delovnega ljudstva na višjo stopnjo duhovnega življenja.

Ustvarjalni tempo, s katerim je zgrabil po osvoboditvi naš delavec in nameščenec za delo, dokazuje njegovo zavest. Uspehi prvih štirih mesecev so prepričujoči. Onim pa, ki bi s kakšnim konfuoznim vmešavanjem kvaril vse ta polet, je pa treba glasno reči: Ne vitez, temveč storitev je merodajna! Udarniške naslove se bo delo lo po množini in kakovosti storitve!

France Svetek

Naj živi I. Kongres ESZDNS — kongres odločnih izpovedi in sistematičnih sklepov za jekleno enotnost in avantgardno tekmovanje delavskega razreda za zmago v zgodovinskih volitvah!

ske samo po imenu, nikakor pa ne po vsebini in delu. Zato so se poleg njih ustanovljale še ljudske univerze s poudarkom, da so delavske. Rekli boste, da je interesni krog delavca, kmetja in nameščenca že po strokovni liniji raznovrsten in drugačen. Da, ali predavanja, ki se bodo sestavljala, morajo biti prilagojena posebnim prilikam kraja, kjer bo Ljudska univerza. Sicer pa bo že različnost družbene strukture zahtevala in določevala vsebino in delo Ljudske univerze. To vprašanje se bo pojavilo predvsem tam, kjer bo potreba po neki strokovni usmeritvi oziroma izpolnitvi. V splošnem je danes potreben prevzgoje prav tako slovenski razumnik, ki ni sodeloval ali spremljal narodno osvobodilne borbe kot delavec in kmet, katera v stari Jugoslaviji nista imela pogojev in možnosti prave izobrazbe.

Pri sestavi predavanj moramo izhajati iz načela, da je našemu človeku najbližja zemlja, na kateri živi, in narod, iz katerega je izšel. Na prvem mestu bomo govorili o naši narodno osvobodilni borbi in njenih pridobitvah. Posebno pozornost bo treba posvetiti gospodarstvu in vprašanju ob-

nove naše domovine. Sistematična strokovna predavanja bi prevzela država z ustanavljanjem posebnih strokovnih tečajev. V kolikor pa bi ne bila v katerih krajih dana ta možnost, potem šele prevzame to delo naše Ljudske univerze.

Delo Ljudskih univerz lahko porazdelimo na tele skupine:

1. teoretična (znanstvena) predavanja;
2. poučna (praktična) predavanja;
3. zabavno-poučna predavanja in prireditve (glasbene, umetniške).

Zaradi skupnih, istih smotrov in nalog, ki so danes postavljene pred slovenskega človeka, naj bodo tudi Ljudske univerze in vse ostale prosvetne ustanove povezane, enotne, in to ne samo v svoji zunanji organizatorični obliki, temveč tudi po svoji notranji, idejni vsebini.

Kakor se je slovensko ljudstvo skupno, složno borilo v tej domovinski borbi proti okupatorju, tako naj tudi sedaj složno korača v delu za dvig ljudske izobrazbe. Le v enotnosti, načrtnosti in porazpustnosti bomo dosegli smoter in naloge, ki jih imamo do sebe in države.

Marion L.

Vsa Slovenija je v nedejo manifestirala svoje zahteve

Po vseh večjih krajih Slovenije so se preteklo nedeljo vršila predvoločna zborovanja, na katerih je ljudstvo jasno in odločno zahtevalo republiko in priključitev Primorske, Trsta in Istre Jugoslaviji. Osvobodilna fronta je vodila naše ljudstvo skozi štiri leta borbe; zdaj, ko je nastopil čas splošnega miru, rešuje gospodarska vprašanja in utrjuje vse pridobitve, ki smo jih priborili v času narodno-osvobodilnega boja.

Ljubljana in vsa Slovenija je v nedejo s svojimi zborovanji in manifestacijami ponovno pokazala svojo pripravljenost, slediti ji tudi v naprej.

V večjih in manjših skupinah so prihajali ljubljanci na Kongresni trg, noseč v rokah zastave in napise. Vzklikali maršalu Titu in republiko niso utihli niti za hip. 40.000 ljudi je napolnilo trg do zadnjega kotička. Viharno so pozdravljali predstavnike oblasti in vojske, ki so bili zbrani na častnem odru pred Filharmonijo.

Govoril je predsednik Narodne vlade Slovenije tov. Boris Kidrič, ki je v svojem govoru med drugim dejal:

»Jutri se prično mirovna pogajanja z Italijo. Jugoslavija je ukrenila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi bila izpolnjena najgloblja in najpravičnejša zahteva naših narodov. Bori smo se predvsem zato, da bi bil v naši Jugoslaviji združen ves naš narod. Z namy so se borili zato vsi jugoslovanski narodi. Naša zahteva v Primorskem, Gorici, Trstu, Beneški Sloveniji in Istri je ena najpravičnejših zahtev, kar jih je bilo kdaj koli na svetu. Ta pravica nam gre zato, ker smo doprinesli ogromne žrtve v skupni zavezniki borbi, prpada nam tudi po načelu samoodločbe narodov. Naš maršal Tito ni navaden politični voditelj, temveč je posebej enoten jugoslovanskih narodov, posebej enoten program naše ljudske demokracije.

Tudi današnja opozicija ni običajna parlamentarna opozicija. Je objektivni načelavalec in nosilec vsega protiljudskega gospodarstva, protiljudske, protidemokratske, profašistične stare jugoslovanske kli-

ke in je objektivni nosilec razdejanja naše ljudske in narodne enotnosti, je nosilec narodnega izdajstva.

Ne dovolimo nikomur, da na kakršen koli način razdira našo enotnost. Zato nastopa Osvobodilna fronta pri bližajočih se volitvah, kakor je nastopala vselej doslej in kakor bo tudi v bodoče — to je popolnoma enotna.

Množica zborovalcev je spremljala govor tov. Kidriča z največjo navdušenostjo in pritrjevanjem.

Za njim je govoril predsednik IOOF tov. Josip Vidmar:

»Mi hočemo demokracijo, hočemo resnično, globoko demokratično republiko, v kateri naša oblast v rokah samo en privilegiran razred, mi hočemo republiko, v kateri bo resnično oblast imelo ljudstvo samo. Zaradi tega hočemo in priznavamo samo ljudsko armado, takšno, kakršna je danes, pod vodstvom maršala Tita. Hočemo ljudsko kontrolo nad vsem narodnim gospodarstvom, nad vsem razporejanjem dobrin, hrane in blaga. Hočemo enakost in enakopravnost narodov Jugoslavije. Hočemo, da ima sleherni narod v Jugoslaviji svojo suverenost. Skratka: hočemo vse to, kar nam je dejansko prisnela, pa bodisi šele v zoročnici, naša narodno-osvobodilna borba.«

Ljubljanci so poslali s tega zborovanja maršalu Titu pozdravno brzojavko in čestitke k visokemu sovjetskemu odlikovanju.

Med vsemi množičnimi zborovanji, ki jih je Ljubljana doživela po osvoboditvi, je večeršnje zvoza potrdilo zaupanje in vdanost naši narodni oblasti.

Tudi na marborskem Glavnem trgu je množica manifestantov izrazila svoje zahteve, enako kakor ljudstvo v Celju. Novem mestu, na Jesenicah in drugih večjih krajih Slovenije, kjer so vodili zborovanja v dnu predstavniki ljudske oblasti. Vseposod je prišla do izraza jasna in odločna volja ljudstva, ki ve, kaj hoče: »Hočemo republiko! — Vrnite nam našo Primorsko in Trst!«

Kongres Enotnih sindikatov delavcev in nameščencev v Trstu

V soboto 15. septembra je bil v Trstu kongres Zveze enotnih sindikatov delavcev in nameščencev Julijske krajine.

Potem, ko je tajnik Enotnih sindikatov tov. Ivan Bukavec pozdrvil prisotne predstavnike in poudaril pomen zborovanja v času, ko se odloča usoda Trsta in slovenskega Primorja, je bil izvoljen za delovnega predsednika tov. Juroza Antonio.

Nato je tov. Mula Bruno podal sindikalno poročilo ter očital pot, po kateri so do zdaj hodili Enotni sindikati, poudaril njihovo delo v boju proti reakcionarnim silam, ki bi hotele danes okrniti zmagovalno pot delovnega ljudstva ter naglasil smernice za bodoče delo. Dejal je, da so bile povabljeni vse strokovne organizacije, naj se stredoje v enotno fronto delovnega ljudstva, toda Enotni sindikati niso povsod našli za ta stremeljenja pravega razumevanja.

Nato je podal organizacijski referat tov. Bukavec, ki je med drugim dejal: »Po odhodu jugoslovanskih čet je nastal nov položaj. Ker je bila potekajna čez Primorje demarkacijska črta, so bili tudi pogoji dela in organizacijske oblike enotnih sindikatov spremenjeni. Treba je bilo misliti na okrepitev strokovnega gibanja v zoni A, kjer so reakcionarni elementi prišli živahno delovati. Najvažnejše je bilo organizacijsko okrepiti Enotne sindikate s tem, da se preseljuje aparat in tako postane sposoben za borbo proti nasprotniku delovnega ljudstva. V ta namen je bila v tržaškem okrožju dokončno izvršena organizacija sindikalnih okrajev. Organiziranih je bilo šest novih okrajev v tržaškem in tržičkem okrožju. Na Gorškem se je število organiziranih članov v enem mesecu podvojilo. Pokrajinski odbor je pričel obširno kampanjo

tudi v vzhodni Furlaniji, da bi se tamošnje kmetiko ljudstvo organiziralo v Enotnih sindikatih. V Krminski okolici, v okolici Tržiča, na Gorškem in na Krasu je bilo organiziranih veliko število kolonov, najemnikov in malih posestnikov.

Tovariš Bukavec je nato govoril o delavski vzgoji in kulturi. Naglasil je, da je danes, ko smo preživeli tako težko in krvavo osvobodilno borbo, nujno potrebno, da prično sindikalne organizacije razpravljati o kulturnih vprašanjih. Načrtno nasprotovanje izoščevanja delavstva je bilo delo svetovne reakcionarne llike, ki je hotela delovnim množicam preprečiti pot do izobrazbe, da delavci ne bi spoznali velikih krivic, kot so se jim godile v teku stoletij.

Po živahni diskusiji je bil izvoljen Glavni odbor Enotnih sindikatov v Julijski krajini. Za predsednika je bil izvoljen tov. Juroza Antonio, za podpredsednika tov. Semili Emilio, za tajnike: tov. Ivan Bukavec, Ubalđini Mario in Matos Josip. V odbor so bili izvoljeni še štiri člani. Po soglasnem sklepu je bila poslana pozdravna brzojavka svetovni konferenci v Parizu.

Zastopstvo tržiških sindikatov na svetovni konferenci strokovnih organizacij v Parizu

Predsednik Zveze pokrajinskih enotnih sindikatov tov. Emilio Semili je v soboto z letalom odpotoval v Pariz, kamor je bil povabljen, da sodeluje na svetovni konferenci strokovnih organizacij.

Tržiški delavci so sprejeli vest o povabilu svojega predstavnika na pariško konferenco z velikim zadovoljstvom.

Poskusi reakcije, da bi razbila mednarodno enotnost strokovnih organizacij

Malo pred svetovno konferenco strokovnih organizacij v Parizu, ki se je bodo udeležili najmočnejše sindikalne organizacije vseh resnično demokratičnih držav, ki predstavljajo nad dve tretjini organiziranega delavstva na svetu je v Blackpoolu kongres britanskih sindikatov. Tega kongresa se udeležuje 750 delegatov ki predstavljajo 6.500.000 delavcev.

Po poročilu TASS-a je pred odhodom iz Blackpoola delegat Vseveznega osrednjega sveta strokovnih organizacij, Tarasov, izročil glavnemu tajniku britanskih sindikalnih organizacij Walterju Citrinu protest proti napadu na sovjetske strokovne organizacije, ki ga je izvršil zastopnik ameriške federacije dela Meany. Na Tarasovo zahtevo so 14. septembra izročili pismo tisku. Tarasovo pismo pravi:

»Spoštovani sir Walter! Kot predstavnik sovjetskih strokovnih organizacij, ki sodelujejo na vašem kongresu, sem prisiljen vložiti odločen protest proti napadu na sovjetske strokovne organizacije. Še je izvršil zastopnik ameriške federacije dela Meany.

Protestiram proti sovražnim in hujskarskim klevetam o milijonih sovjetskih delavcev, ki so organizirani v sovjetskih strokovnih organizacijah. Vendar pa mi je pod častjo da bi se spuščal v polemike zaradi zasramovanj in lažnih izjav, ki jih je podal Meany in ki so jih večkrat ponavljali voditelji raznih ameriških federacij dela. Smastram za potrebno, da z vso odločnostjo izjavim, da bo Meanyjev govor izval globoko ogorčenje pri vseh delavcih moje države. Njegov govor ni zasramoval le sovjetskih strokovnih organizacij, temveč tudi strokovne organizacije drugih demokratičnih držav.

britanske strokovne organizacije, kongres industrijskih organizacij in drugih, ker so te zahteve imele namen podminirati njihove skupne napore za doseg enotnosti mednarodnega strokovnega gibanja. Ze na kongresu so mnogi delegati ogorčeno protestirali. Priprčan sem, da delavski razred vseh demokratičnih držav, njegove strokovne organizacije in na prvem mestu britanske strokovne organizacije, kongres industrijskih organov ter podoficirski in vojaški člani ameriške zveze dela visoko cenijo ogromen delež delavskega razreda ZSSR in njegovih strokovnih organizacij pri zmagi nad fašistično Nemčijo in japonskim napadalcem, pri ustanovitvi trdnega in trajnega miru in pri dosegu enotnosti mednarodnega strokovnega gibanja. Iskreno se vam zahvaljujem za vaše prijateljske opazke o sovjetskih strokovnih organizacijah.

Upoštevanje tradicije kongresa britanskih strokovnih organizacij mi odvzema možnost, da bi podal svojo izjavo na zasedanju kongresa. Zato vas prosim, da seznanite člane glavnega sveta z vsebino mojega protesta in podvzamete ukrepe za njegovo objavo v tisku. Na tem vztrajam tembolj, ker nimam nobene možnosti, da bi zadal vreden protudarec Meanyju na vašem kongresu. Vaš vdaní Tarasov.«

Walter Citrin za mednarodno enotnost delavskih strokovnih organizacij

Blackpool, 15. sept. (Tanjug.) Po vseh agencije Reuter je str Walter Citrine, tajnik kongresa delavskih sindikatov, v odgovor na ameriške kritike sovjetskih delavskih

Slovenski železničarji - vzor v obnovi

V torek 18. t. m. je uprava slovenskih železnic otvorila Okusna in smatreno organizirano razstavo fotografij, modelov in diagramov, ki kažejo z vso pozornostjo dočela razrušeno stanje naših železnic in mostov ob zaključku zmagovite osvobodilne vojne v letošnjem maju, po drugi strani pa prikazuje silno požitvovalec slovenskih železničarjev, ki so v štirih mesecih vzpostavili promet prav na vseh progah. To velikansko

udarniško delo, ki je bilo opravljeno brez hrupa, je dejansko po obsegu tako veliko in po osmevnem pomenu za pričetek kakršne koli obnove na drugih sektorjih tako pomembno, da se ga približno lahko zaveda le tisti, ki si sila zanimivo razstavo obnove slovenskih železnic ogleda.

Za približno oceno velikanskega dela v znamenju tekmovalca za obnovo domovine navajamo iz razstave samo tele številke in to samo iz sektorja gradnje mostov:

V letošnjem maju je bilo v Sloveniji porušeni mostov: na enotirnih železnicah 149, na dvotirnih železnicah 47.

Do septembra pa je bilo obnovljenih mostov: na enotirnih železnicah 114, na dvotirnih železnicah 46.

Vse to ogromno delo je bilo mogoče opraviti slovenskim železničarjem le ob visoki zavisti, da je prav od njihove velike požitvovalec bila odvisna obnova prometa.

Z razstave obnove slovenskih železnic

Teh 33 tovarišev je posebno prednjačilo v tekmovalju za obnovo železniškega prometa v železniških delavnicah v Mariboru

Na sliki so: Ogner Avgust, Bezjak Ivan, Prah Stefan, Perkovič Miha, Nosan Adolf, Mlakar Alojzij, Sinrajh Anton, Dremelj Ivan, Rojko Avgust, Podmenik Stanko, Tušek Ivan, Prosenjak Miha, Mazi Anton, Kočar Leopold, Lončarek Karol, Kurmik Anton, Zivkov Djordje, Kalič Maks, Senekovič Franc, Lang Franc, Korpar Tomaž, Stanič Matjaž, Merkl Maks, Zunko Henrik, Kovačič Martin, Božič Alojzij, Binter Jože, Polh Ludvik, Malek Maks, Pridiger Peter, Orešič Jaka, Logar Lovro in Podlessek Ferdo.

Številke v treh in pol mesecih doseženih udarniških rezultatov v obnovi železniških delavnic v Mariboru dokazujejo brez vsakega komentarja visoko zavest mariborskih železniških delavcev, mojstrov, inženjerjev in uradnikov.

V času od 9. 5. do 31. 8. t. l. je bilo v obnovi opravljenih 130.845 delovnih ur. Rezultati: produkcija lokomotiv 100; produkcija osebnih voz 504; produkcija tovornih voz 1692;

utiranje žel. vozil v del. območju 59; popraviljanje in postavljanje obdelovalnih strojev 173; razkladanje obd. strojev 124; obnovljeni železniški tiri 3190 m; odstranitev ruševin 372 voz; razkladanje starega materiala 138 voz; čiščenje opeke 49 voz; zid opečne stene 900 m³; popr. žel. str. ogrodja 722 m; strešno kritje 11.145 m²; obnovitev elektrovođa in vodovođa 4067 m; zbiranje starega železa 200 ton; odprema starega železa 982 ton.

Obnavljali smo Dražgoše

Ze ves teden so vabili letaki in parole na delo v Dražgoše in Križno goro. Mladina je prejšnji večer na svoji uspeli prereditvi povabila vse Ločane na delo in obnovo Dražgoš. V ranih nedeljskih urah je bilo na Glavnem trgu vse živahno. Marsikak delavec, utrujen od tedenskega dela, je dobre volje prinesel s seboj lopato in kramp. Vojska je pripravala z zastavo na čelu, prav tako tudi mladina.

Vožnja s kamioni je bila hitra in sveži planinski zrak selške doline je pregel vso zaspanost z obrazov. V Rudnem smo izstopili in začeli z delom, ki je bilo spodbetka organizirano, pozneje pa je drug drugega prehitelav. Skladovnice lesa, ki so bile zložene v Rudnem, so izginatele, večali pa so se kupi v Dražgošah.

V opoldanskem počitku je marsikdo zaspal od utrujenosti, nevajen težkega dela in hoje v strmi breg. Eno uro imeti hlood na rami, in poleg tega riniti v strmino v vsej dopoldanski vročini, ni kar si bodi. Toda zavest, da obnavljamo Dražgoše, ki je kot prva vas v naši štiriletni borbi bila porušena, nas je silila da smo vzdržali. Mnogo je bilo takih med nami, ki so sami doživeli tiste žalostne dni v Dražgošah, zato so tudi danes prišli, da sodelujejo pri obnovi. Kakor so takrat z naborniki padlih tovarišev, municijo in orožjem hiteli proti Jelovici, tako so danes ležli v hrib s težkimi hloodi.

Pot na Peči je bila 1400 m dolga, z višinsko razliko 300 m. Dela se je udeležilo 100 tovarišev, 90 tovarišev, 80 borcev I. tankovske brigade in 30 pionirčkov in je bil uspeh tega dela presenetljiv. Znosili so

50 kub. metrov lesenega ogrodja v skupni teži 32.000 kg. S tem so opravili delo, ki bi ga sicer zmoglo 10 voznikov v 6 dneh. Od 250 ljudi je vsak posameznik znosil 128 kg, prehodil pot štirikrat ter vsakokrat nesel povprečno 32 kg. S tem delom smo pripravili Obnovitveni zadruzi Dražgoše 8100 din za prevozna sredstva, tehnični bazi pa omogočili postavljanje stanovanjskih provizorjev.

Pri delu so se posebno izkazali: tovarišice Katarina Petermelj, Krivčeva mama, Gantar Vida, Leskovec Slavia in tovariš: Španov iz Veštra, ki je za pot na Peči in nazaj rabil 35 minut. Maševčar Gabrijel, Kalin Janez, Lomba Albin. Prav posebno pa sta se izkazala tovariša Govekar Pavle in Bergant Slavko, ki sta pot prehodila 7 krat in nosila najtežja broma. Dobro se je odrezal tudi tovariš Česnik, uradnik na finančnem oddelku Okrajnega odbora Skofja Loka, ki je kljub starosti in oprt na palico zelo pridno nosil delo.

Ob pol štirih smo se spet odpeljali nazaj na Češnjico, kjer smo pričakali tovariša ministra Toneta Fajfarja, ki nam je podal politični referat, in tovariša Maksa Krmelja, člana IOOF kateri nam je govoril o zakonodaji časne narodne skupštine in o volitvah v konstituanto.

Predem smo prišli v Skofjo Loko, smo izstopili iz avtomobilov in korakali skozi mesto, prepevajoč in vzdikajoč maršalu Titu in republiko. S tem smo hoteli pokazati, kako veseli smo svojega dela, da se jih bo drugič še več udeležilo našega skupnega, prostovoljnega dela.

Cilj našega dela je jasec

Delavci v skofjeloški tovarni Brumen-Tafel imamo svojo podružnico. S pomočjo organizacije smo odpravili in izboljšali marsikatero težavo in tranja med vodstvom tovarne in delavstvom.

V zadnjih dneh smo organizirali tudi zbiranje starega železa. Bili smo pridni, saj smo v sedmih urah zbrali 2200 kg starega železa.

Naredili smo tudi 500 prostovoljnih ur, pri čemer smo zaslužili 4900 Din, ki smo jih razdelili med naše tovarišice, katerim so možje padli kot partizani.

Naš cilj je jasec: obnoviti moramo domovino in biti pri tem enotni, da nam ne bodo mogli škodovati vsi oni temni elementi, ki silijo med nas.

Fajfar Nežka

Delavci tovarne kovinskih izdelkov M. Lajovic imajo svojo podružnico

Zaradi nezadostnega števila delavstva smo bili do sedaj včlanjeni v podružnici »Avtomontaža. Želja nas vseh je bila, da se prej ko mogoče osamosvojimo in si ustanovimo lastno podružnico. Ko smo dobili toliko surovina, da smo pričeli delati skoraj v predvornem obsegu, je tudi število delavstva toliko naraslo, da smo si jo lahko ustanovili. Na ustanovnem obnem zboru smo takoj sklenili, da bomo delali tedensko dve uri več za pomoč sirotam naših borcev. V isti namen bomo darovali tudi dvesti dobiček kovinarskega mitinga.

V dosedanjem delu smo, čeprav so nam primanjkovalo surovine in izvežbane delov-

ne moči, dosegli skoro 50% predvojne proizvodnje, katero bomo v enem mesecu gotovo dosegli in še prekorajčili.

Vsi smo pripravljani razviti vse svoje moči, da doprinesemo svoje pri obnovi.

Poziv!

Prejeli smo delegatsko pooblastilo za tov. Pristovnika Francea, delavca, Jelen Vero, trgovsko pomočnico, Zorko Francea, kovača. Ker je v dopisu pomotoma izostala navedba podružnice in kraja, ki delegira te tovariše, prosimo, da se nam prizadela podružnica nemudoma javi.

Enotne strokovne zveze delavcev in nameščencev — Glavni odbor za Slovenijo.

Vsi tovariši blagajniki podružnic Zveze bančnih in zavarovalnih zavodov v Ljubljani se naprošajo, da takoj sestavijo obratunske liste blagajniškega poslovanja v smislu zadnjih navodil in jih v treh dneh, posebej za mesec junij (v kolikor so tedaj že prijavili člane), julij, avgust in september 1945, dostavijo z odpadajočo gotovino najdelj do 25. t. m. blagajniku Krajevne odbora, tov. Anderliču, Cigaletova ulica 1-1 (Občna zavarovalnica).

Društvo za kulturno sodelovanje Slovenije z ZSSR sprejema nove člane v društveni pisarni na Miklošičevi cesti št. 7-1.

Odbor.